

כוחו של מנהיג

מטרת הפעולה

החניכים יחשפו וידונו בכוחו של המנהיג לשנות מציאות ועם זאת לנצלה באופן לא ראוי.

מבנה הפעולה

- א. פתיחה- המנהיג כדמות
- ב. דוגמא אישית כמנהיגות
- ג. מנהיג בעיניים שלנו
- ד. סיכום

מהלך הפעולה

א. פתיחה- המנהיג כדמות

חוויה: אחד החניכים יצטרך לגרום לשאר החניכים לבצע משימות הזויות. אם הוא מצליח הוא מקבל פרס שווה. המשימות יופיעו **בכרטיסים** לפי דרגת קושי. לרשותו עומדים מס' אמצעים: המון הפתעות (שוקולדים קטנים וכו'), עונשים (להוציא מהמשחק וכו') והקלות (יכול לבחור אם לבצע את המשימה או לא). אנחנו מניחים שהוא ישתמש בכל האמצעים להשגת המטרה. חשוב להדגיש שאין לו דברים שמגבילים אותו. הוא יכול לעשות ככל העולה על רוחו, העיקר להצליח.

עיבוד- שאלות לקבוצה:

- האם נחצו גבולות שלא היינו חוצים?
- איך אתה מרגיש עם עצמך עכשיו?
- איך אתם מרגישים כקבוצה?
- מה הרגיז אתכם בהתנהלות שלו?
- האם הוא היה יכול לעשות זאת באופן יותר נכון? כיצד?

ב. דוגמא אישית כמנהיגות

שאלות פותחות:

- איפה בחיים אנחנו יכולים למצוא דוגמאות למנהיגות?
- באילו מעשים נמדד מנהיג?
- מה היחס בין מנהיגות סמכותית למנהיגות מקשיבה?

נקרא יחד עם החניכים קטע מספרו של מיכאל שיינפלד 'מים שאין להם סוף' (נספח 1)

ג. מנהיג בעיניים שלנו

נפזר על הרצפה אמירות שונות בנושא מנהיגות (נספח 2) נבקש מכל חניך לבחור את האמירה אליה הוא הכי מתחבר. לאחר סבב בו כל אחד מסביר מדוע הוא בחר באמירה בה הוא בחר, נחלק את הקבוצה לשתיים לפי סוג האמירות ביחס למנהיג: אמירות חיוביות ולמולן אמירות שליליות. כל קבוצה תקבל דף ועליה תצטרך לרשום את 'רשימת הכללים למנהיג' לפי הדעה של הקבוצה השנייה- ולהציג אותה לקבוצה.

ד. סיכום

נקרא יחד את השיר 'דרוש מנהיג' (קוזמו)
מילים ולחן: לירן אורפז
"דרוש מנהיג העיתון פרסם בדף הדרושים
ואת המשרה הזאת תפסו כבר כמה נבחרים
לא למדתם כלום נכון כבוד השר?
למעשה עשרות שנים הכול מרגיש אותו דבר
ימין ושמאל ועוד תבלינים
הדור הזה הפסיק מזמן לקרוא עיתונים
יש לנו ביקורת ולכם לא בוער
יש לכם יכולת אבל מה זה עוזר?

מה זה עוזר? אם זה לא מעניין יותר?

צריך למצוא מישהו אחר

שישמין וכלום לא יסדר

ככה זה היה תמיד וככה זה תמיד יישאר
וזה לא מעניין יותר צריך למצוא מישהו אחר
שישמין וכלום לא ייפתר
ככה זה היה תמיד וככה זה תמיד יישאר

דרוש מנהיג כבר תלו שלטים ברחבי העיר
ובינתיים כל האזרחים דופקים ת'ראש בקיר
אז לא למדתם כלום נכון כבוד השר?
למעשה עשרות שנים הכול מרגיש אותו דבר
עם ארנק נפוח וצ'ק פתוח אין מה לחשוב
כזאת איכות חיים איך לא תוכלו לאהוב?
ודווקא יש לנו ביקורות ולכם אין תשובות
נגמרה לנו הסבלנות לשמוע הבטחות..."

נספח 1:

קטע מספרו של **מיקי שיינפלד** - "**בכל מקום שהם**" (עמוד 53):

"בואו נדבר קצת על ערכים," הוא פונה אלינו, ולוטש בנו מבט שאומר שהוא יודע שיהיו ויכוחים. "לפני שאנחנו נכנסים לתוכן של הערכים עצמם, אני רוצה לשאול אתכם מי אמר שצריך בכלל ערכים, וגם אם כן, מה עושים אם אנשים מאותה חברה מאמינים בערכים שונים?"

רגע של מחשבה.

מדברים על ערכים. הוא מסביר את משמעותם. וכמו בהערת ביניים- מסוג אותן הערות שחשובות יותר מהמאמר עצמו – הוא מעיר ש"צה"ל הוא הצבא היחיד ששם לו כמטרה לחנך לערכים בהם הוא דוגל. צה"ל לא מחנך ללחום, אלא גם להיות אדם." משהו בו מדקלם ומשהו בו זורם. אנחנו מקשיבים. משמח לדעת שהפקד שלך רוצה שלפני שתהיה חייל טוב, תהיה בן אדם טוב. דרך ארץ קדמה לצבא, משהו כזה. עובר ביננו, מחלק דפים. "אני רוצה שכל אחד יכתוב את הערכים שהוא חושב שצה"ל צריך לאמץ."

אני שולף עט. חושב. איזה ערכים צריכים להיות לצה"ל?

'דבקות במשימה', אני רושם.

'טוהר הנשק', אני מוסיף מושג ששמעתי לא מזמן.

"יש לפחות עשרה", הוא מעיר, שלא נחשוב שסיימנו.

'אהבת הארץ'.

'כבוד האדם'.

'רעות'.

אני יושב לידו. הוא מביט בנו רושמים. אני חושב על ערך נוסף, ופתאום חייל מאחת הפלוגות, שממהר לעמוד בזמנים, נתקל בלי לשים לב בסלע שבדשא, ונופל, עם הנשק, על המפקד שלי. הוא מקבל מכה. ובלי להסס המפקד דוחף אותו מעליו בחזרה אל הדשא, מסנן קללה נמרצת – כזו שרק מלחשוב עליה אני מסמיק במבוכה – וזה לא נגמר בזה. "אתה דפוק? תסתכל לאן שאתה הולך!" הוא מטיח בחייל ההמום שהעז ליפול על מפקד בצה"ל. "עוף מפה! חסר לך שאני אראה אותך שוב פעם לידי. אתה תצטער על היום שנולדת."

החייל המבולבל מאדים, קם לאיטו ונמלט, מצטרף לשאר המחלקה שלו, הממהרת בדרכה, ולא מביט לאחור. המפקד מסנן בינו לבין עצמו קללה נוספת. מפזר את שארית הדשא שעלה על מדיו.

קברתי את פני בדף. רשימת הערכים חיכתה לכתב ידי. הבטתי בו, והנחתי את העט בצד.

נספח 2:

- "אוי לוי לעולם שאבד מנהיגו ואוי לה לספינה שאבד קברניטא ~ "תלמוד בבלי, מסכת בבא בתרא, דף צא, עמוד א
- "תכליתה של מנהיגות ראויה – למקסם מרב האושר למרב בני האדם ~ "מיכל חמו לוטם
- "במסכנות לא בונים מנהיגות ~ "יצחק רבין על שמעון פרס, בנאום הניצחון בבחירות 1992
- "מנהיגות איננה רק כיבודים וכבוד. מנהיגות היא בראש ובראשונה לקיחת אחריות ~ "יוסי שריד
- "מנהיגות אינה ניתנת לא בהצבה לתפקיד פיקודי ולא בהענקת דרגה או במעבר של קורס. מנהיגות נרכשת, נבנית ומתגבשת בהתמדה ולאורך זמן. מי שמבקש להיות מפקד ראוי ומנהיג מוביל הרוכש אתאמון פקודיו, חייב להיות בעל שלושה יסודות הכרחיים: בעל שורשים וערכים, אדם חושב ומקצועי ~ "משה יעלון
- "יש מנהיגים אשר לא די שאינם יכולים להנהיג את עצמם, קל וחומר שאינם יכולים להנהיג את זולתם והם נוטלים גדולה לעצמם להנהיג את העולם ~ "נחמן מברסלב
- "מנהיגות משמעה לפתור בעיות; כאשר חיילים חדלים מלהציג בפניך את בעיותיהם, אתה חדל מלהיות מנהיג ~ "קולין פאוול
- "להיות מנהיג פירושו להיות מעורר מחלוקת ~ "ריצ'רד ניקסון
- "לשאלה הישנה 'מי יהיו המנהיגים?' צריך להקדים את השאלה הממשית יותר, 'איך נוכל לרסן אותם ~ "'קרל פופר, החברה הפתוחה ואויביה
- "מנהיג אמיתי מעודד את שינוי דפוסי חייהם של אלה המוכנים לכך ~ "מרילין פרגוסון
- "מנהיג או מנהיגה גדולים הם אלו שיכולים לדמיין מציאות אחרת, לחלוק מציאות זו עם הציבור ולשכנע אותו כי המציאות העתידית גם אפשרית למימוש וגם טובה בעבורו. ~ "איל חוברס
- "מעשים שנובעים משיקולי אד הוק והמשכיות או כאלה שמקורם בהצבת מטרות חדשות ארוכות טווח? ~ "ברברה לויק, על פוליטיקאים מנהיגים
- "החכמים מושכים ידיהם מהנהגת העולם, מפני שהם יודעים שיש חכמים מהם ורוצים שיתנהג העולם על ידי חכמים גמורים, בתוך כך קופצים הטפשים והרשעים ובאים ונוטלים את העולם לידיהם ומנהיגים את העולם כפי זדונם וכפי טפשותם ~ "ש"י עגנון,
- "יש שני סוגי מנהיגים. כאלה שנבחרים בזכות התקווה שהם נותנים, וכאלה שנבחרים בגלל הפחד שהם נוטעים. ~ "אופירה אסייג

מתוך חוכמת המנהיגות, רובין שארמה:

- "מנהיגים גדולים יוצרים מונהגים גדולים".
- "מנהיגים בעלי חזון משחררים, ולא מגבילים".
- "המנהיגות עצמה היא הדרך הכי טובה ללמוד להנהיג".
- "מנהיגות היא בעצם פילוסופיית חיים. לא רק מנהלי חברות יכולים להיות מנהיגים גדולים, גם מורים, מדענים ואמהות יכולים להנהיג".
- "רוב המנהיגים הם כמו הספל הזה... כמו הספל, הם מלאים עד השפה. מוחם גדוש בדעות, ברעיונות ובדעות קדומות עד ששום דבר חדש לא יכול להיכנס. בעולמנו המשתנה בהתמדה, שבו מנהיגים חייבים ללמוד כל הזמן מושגים חדשים ולהצטייד בכישורים חדשים, זה ליקוי קטלני".
- "המנהיגות מטרתה ליצור הווה מוצלח ובעת ובעונה אחת לבנות עתיד מזהיר".